

Vyhodnotenie plnenia opatrení Protikorupčného programu VÚVH 2019-2023

V súlade so schválenou Protikorupčnou politikou SR na roky 2019-2023 a s Metodickým odporúčaním Úradu vlády SR k riadeniu korupčných rizík bol vedením VÚVH v auguste r. 2019 spracovaný a prijatý Protikorupčný program VÚVH, ktorý sa pravidelne aktualizuje, aj s odvolaním sa na „Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020-2024“. Protikorupčná politika sa vzťahuje na všetkých zamestnancov VÚVH a všetky osoby, ktoré konajú v jeho mene.

Účelom protikorupčného programu VÚVH je posilnenie protikorupčnej prevencie, minimalizovanie priestoru na korupciu a vzniku korupčných rizík, poskytuje rámec na stanovenie, preskúmvanie a dosahovanie protikorupčných cieľov, ako aj teoretický pohľad na vznik a predmet korupcie a na jej prejavy.

V tomto programe sú predložené východiská a faktory, ktoré ovplyvňujú realizáciu protikorupčnej politiky. V identifikovaných korupčných rizikách sú zohľadnené pracovné a osobné skúsenosti zamestnancov s výskytom a možnosťami vzniku korupčných rizík v súvislosti s výkonom práce. Cieľom riadenia týchto korupčných rizík je prijímať také opatrenia, ktoré zabezpečia odstránenie priestoru a príležitostí pre korupciu, ktorá môže mať nepriaznivý vplyv na činnosť, hospodárenie a dobré meno VÚVH ako organizácie pôsobiacej vo verejnom záujme v systéme verejnej správy.

V zmysle Príkazu generálneho riaditeľa č. 3/2019 sú všetci vedúci zamestnanci povinní zaradiť problematiku prevencie korupčných rizík a vyhodnocovanie plnenia prijatých opatrení do programu pracovných porád; pravidelnou komunikáciou zamestnancov na pracovných poradách je zabezpečená informovanosť o možnostiach vzniku korupcie na pracovisku, o možných morálnych a hospodárskych škodách pri práci vo verejnom záujme spôsobených korupciou, o konflikte záujmov, o dôsledkoch nedodržiavania protikorupčnej politiky a o možnostiach prevencie korupcie.

Individuálnou komunikáciou sa podporuje aktivizácia protikorupčného správania jednotlivcov, ich ochota odhaľovať korupciu a posilňuje sa vedomie, že správať sa nekorupčne je vecou cti každého zamestnanca a zároveň súčasťou systému manažérstva kvality VÚVH. Zamestnanci sú priebežne oboznamovaní s internými protikorupčnými dokumentami, Protikorupčným programom VÚVH a smernicami systému manažérstva kvality, ktorých obsahom je aj zabezpečenie interných opatrení a informovanosť zamestnancov so zásadami integrity VÚVH a o ochrane oznamovateľov voči odvetnej činnosti a diskriminácii.

V uplynulom období za rok 2023 boli prijaté úlohy na elimináciu identifikovaných korupčných rizík plnené nasledovne:

a) Riziko korupcie pri verejnom obstarávaní – netransparentnosť obstarávania, nevýhodná cena

Pri obstarávaní tovaru, prác a služieb sa VÚVH riadi zákonom č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prijatými opatreniami, príkazmi a pokynmi zriaďovateľa Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) a internými smernicami. Pred každým obstarávaním je spracovaná predpokladaná hodnota zákazky a je vykonaná základná finančná kontrola, ktorá preveruje potrebu nákupu, výhodnosť ceny a transparentnosť obstarávania. Pri verejnom obstarávaní sa využíva najmä celoštátny elektronický kontrakčný systém a podlimitné a nadlimitné zákazky sú realizované elektronicky. Tento

softvér umožňuje len „on-line sprístupnenie ponúk“ cez PC, čím je zamedzené akémukoľvek manipulovaniu pri verejnom obstarávaní a je zabezpečená transparentnosť a hospodárnosť. Všetky zmluvy sú zverejňované v súlade s príslušnými predpismi v Centrálnom registri zmlúv a v súlade so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám č. 211/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov sú zverejňované aj informácie týkajúce sa faktúr a objednávok.

b) Riziko korupcie pri systémoch manažérstva kvality – uprednostňovanie zákazníkov, manipulácia s výsledkami

Dodržiavaním požiadaviek systémov STN EN ISO 9001, STN EN ISO/IEC 17025 a STN EN ISO/IEC 17043 a pravidelným posudzovaním a kontrolovaním procesov externým a interným auditom sú eliminované korupčné riziká (napr. podľa Príručky kvality NRL od príjmu vzorky až po protokolárne odovzdanie výsledkov zákazníkovi a pod.). V sledovanom období neboli zaznamenané auditom žiadne nezhody a ani korupčné správanie zo strany zamestnancov alebo zákazníka. Plneniu opatrení napomáha správne nastavenie interných procesov riadenia.

c) Riziko korupcie pri primárnom posúdení nového infraštruktúrneho projektu podľa článku 4.7 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES – ovplyvňovanie zo strany investorov

Počas sledovaného obdobia nedošlo k ovplyvňovaniu posudzovania ani k žiadnemu inému korupčnému správaniu zo strany žiadateľov o vydanie odborného stanoviska podľa §16a zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) alebo zo strany iných zamestnancov. Žiadosti o posúdenie sú vedené v samostatnej evidencii - poradovníku, urgencie zo strany investorov sú taktiež evidované. Uprednostňuje sa nepriamy kontakt. Boli vykonané opatrenia na anonymizáciu (napr. kontakt na webovej stránke prostredníctvom alias mailového konta). Do osobného kontaktu so žiadateľmi spracovatelia odborných stanovísk neprichádzajú, čo vylučuje korupčné riziko. So všetkými vypracovanými odbornými stanoviskami sú oboznámení vedúci pracovníci na všetkých stupňoch riadenia. Od apríla 2021 pracuje tzv. expertná skupina, ktorou sa rozšíril okruh pracovníkov z rôznych odborov, ktorí spolupracujú na vypracovávaní odborných stanovísk, čo tiež prispieva k eliminácii prípadného rizika ovplyvňovania. Stanoviská podliehajú kontrole vždy minimálne dvoch zodpovedných osôb, tzv. „kontrola štyroch očí“, čím sa eliminuje ovplyvňovanie.

d) Ovplyvňovanie výsledku rozhodovania externou stranou

Pravdepodobnosť ovplyvňovania rozhodovania externou stranou sa môže vyskytnúť pri agende obstarávania tovaru, služieb a prác, ako aj pri agende posudzovania nového infraštruktúrneho projektu. Organizácia vykonáva svoju činnosť spravodlivo, čestne, transparentne, bezúhonne a v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré sa vzťahujú na predmet jej činnosti. Prostredníctvom vedúcich pracovníkov pôsobí v tomto smere na všetkých zamestnancov a spolupracujúce organizácie, aby konali a rozhodovali nestranne a zdržali sa pri výkone práce vo verejnom záujme všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nestrannosť a objektívnosť konania v mene organizácie a tak poškodzovať jej dobré meno. Zamestnanci kladú dôraz na odbornosť svoju, ako aj celej organizácie. V sledovanom období nebolo zaznamenané žiadne ovplyvňovanie externou stranou.

e) Zapojenie rizikového obchodného partnera

Potencionálni obchodní partneri sú pravidelne preverovaní v Obchodnom registri, resp. na portáli Finančnej správy, v zozname neplatičov, v Registri partnerov verejného sektora ako aj prostredníctvom rôznych referencií. Ide o preventívne opatrenie, ktorým sa eliminujú rôzne riziká a predchádza sa rôznym rizikám, či už nedodaním tovaru, služby alebo práce, alebo dodaním v nedostatočnej kvalite či kvantite, neuhradením pohľadávky a iné. Pri výbere obchodného partnera dôsledne dbáme na jeho dobré meno a zároveň na zachovanie dobrého mena VÚVH.

Pri verejnom obstarávaní sú prednostne využívané elektronické systémy.

f) Chýbajúce účinné mechanizmy na zabránenie nenáležitým vnútorným tlakom na rozhodovanie

Dôsledným dodržiavaním právnych predpisov, prijatých opatrení, interných smerníc, metodických pokynov, príručiek, pracovných postupov a uplatňovaním viacstupňovej kontroly odborných pracovníkov sa dá úspešne predchádzať nenáležitým vnútorným tlakom na rozhodovanie.

Na pracovné pozície sú cielene vyberaní uchádzači/zamestnanci, ktorí spĺňajú nároky na odolnosť voči korupčnému riziku, navyiac je využívaná viacstupňová kontrola. V sledovanom období neboli zaznamenané oznámenia zamestnancov o výskyte tohto rizika.

Na základe vyhodnotenia opatrení k identifikovaným rizikám bola vedúcimi pracovníkmi významnosť jednotlivých sledovaných rizík prehodnotená. Na doplnenie nebolo navrhnuté žiadne riziko. Žiadne identifikované riziko nebolo navrhnuté na vyradenie.

Opatrenia na elimináciu korupčných rizík budú uvedené v aktualizovanom Protikorupčnom programe VÚVH.

Bratislava, 18.06.2024

Ing. Ondrej Voda
generálny riaditeľ